

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 904041
לנבחנים אקסטרניים — 45
תכנית הלימודים (לשאלון 45 בלבד)
נספח:

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)
פרק שני: סיפור קצר
פרק שלישי: דרמה
פרק רביעי: רומאן וספרי קריאה
— (12x2) — 24 נקודות
— (12x2) — 24 נקודות
— (26x1) — 26 נקודות
— (26x1) — 26 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- כל הפרקים בבחינה הם חובה.
ענה על השאלות לפי ההוראות האלה:
מהפרק הראשון (שירה) ענה על שתי שאלות.
מהפרק השני (סיפור קצר) ענה על שתי שאלות.
מהפרק השלישי (דרמה) ענה על שאלה אחת.
מהפרק הרביעי (רומאן וספרי קריאה) ענה על שאלה אחת.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) מילון לפי בחירת הנבחן.
(2) לנבחנים אינטרניים: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
(3) לנבחנים אקסטרניים: תכנית הלימודים מצורפת.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת היצירות שנלמדו.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)

ענה על שתיים מהשאלות 1-13 (לכל שאלה — 12 נקודות; סה"כ — 24 נקודות).

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לבי במזרח / ר' יהודה הלוי

לְבִי בַּמִּזְרָח וְאַנְכִי בְּסוֹף מַעְרָב – / אֵיךְ אֶטְעֶמָה אֶת אֲשֶׁר אֲכַל וְאֵיךְ יַעֲרֵב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרֵי וְאַסְרֵי, בְּעוֹד / צִיּוֹן בְּחַבֵּל אֲדוֹם וְאֲנִי בְּכַבֵּל עֲרָב?
יִקַּל בְּעֵינַי עֹזֵב כָּל טוֹב סִפְרָד, כִּמוֹ / יִקָּר בְּעֵינַי רְאוּת עֲפָרוֹת דְּבִיר נַחְרָב!

בשיר זה ניגודים וצימודים מדגישים את ההבדל בין היחס של המשורר למזרח ובין יחסו למערב.
הסבר והדגם קביעה זו על פי ניגוד אחד וצימוד אחד מן השיר.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

יפה נוף / ר' יהודה הלוי

יִפֶּה נוֹף, מְשׁוֹשׁ תִּבְל, קָרְיָה לְמִלָּךְ רָב, / לֵךְ נִכְסְפָה נִפְשִׁי מִפָּאֵתִי מַעְרָב!
הֵמוֹן רַחֲמֵי נִכְמָר כִּי אֲזַכְּרָה קֶדֶם, / כְּבוֹדְךָ אֲשֶׁר גָּלָה וְנוֹף אֲשֶׁר חָרַב.
וּמִי יִתְּנֵנִי עַל כְּנָפֵי נְשָׁרִים, עַד / אֲרוּהָ בְּדַמְעָתִי עֲפָרְךָ וְיִתְעָרֵב!
דִּרְשָׁתִּיךָ, וְאִם מְלָכְךָ אֵין בְּךָ וְאִם בְּמָקוֹם / צָרִי גִלְעָדְךָ – נַחֵשׁ שָׂרְךָ וְגַם עֲקָרְךָ.
הֲלֹא אֶת אֲבִיךָ אֲחוּנִן וְאַשְׁקֶם / וְטַעַם רִגְבִּיךָ לִפִּי מִדְּבַשׁ יַעֲרֵב!

תאר את היחס של המשורר לציין ההרוסה, והסבר אמצעי עיצוב אחד המסייע לו לבטא יחס זה.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

הַצִּיקְתָּנִי תְּשׁוּקָתִי / ר' יהודה הלוי

הַצִּיקְתָּנִי תְּשׁוּקָתִי לְאֵל חַי, / לְשַׁחַר אֶת מְקוֹם כְּסָאוֹת מְשִׁיחִי,
עָדִי כִּי לֹא נִטְשָׁתִי לְנֹשֶׁק / בְּנֵי בֵּיתִי וְאֶת רְעִי וְאֶחִי.
וְלֹא אֲבֹכָה עָלַי פְּרִדָּם נִטְעָתִי / וְהִשְׁקִיתִי וְהִצְלִיחוּ צַמְחִי,
וְלֹא אֲזַכֵּר יְהוּדָה וְעֶזְרָאֵל, / שְׁנֵי פְּרָחֵי יָקָר, מִבְּחַר פְּרָחֵי,
וְאֶת יִצְחָק אֲשֶׁר כִּבֵּן חֲשַׁבְתִּיו, / יְבוּל שְׁמֵשִׁי וְטוֹב גֶּרֶשׁ יִרְחִי.
וְכַמְעַט אֲשַׁפְּכָה בֵּית הַתְּפִלָּה, / אֲשֶׁר הָיוּ בְּמִדְרָשׁוֹ מְנוּחִי,
וְאֲשַׁכַּח תַּעֲנוּגֵי שְׂבָתוֹתַי / וְהִדְרַת מוֹעֲדֵי וְכָבוֹד פִּסְחִי,
וְאֶתֵּן אֶת כְּבוֹדִי לְאַחֲרִים / וְאֶעֱזֹב לַפְּסִילִים אֶת שְׂבָחִי.
הַמִּירוֹתַי בְּצֹל שִׁיחִים חֲדָרִי, / וּבְמִשׁוֹכַת סִבְךָ – חֶסֶן בְּרִיחִי,
וְנִפְשִׁי שְׂבָעָה רָאשֵׁי בְשָׂמִים – / וְרִיחַ נִעְצוּץ שְׁמָתִי רִקְנִי.
וְחֲדַלְתִּי הֵלֶךְ עַל כָּף וְעַל אֶף / וְנָתַתִּי בְּלֵב יָמִים אֲרָחִי,
עָדִי אֲמַצָּא הַדּוֹם רִגְלֵי אֱלֹהֵי – / וְשָׁמָּה אֲשַׁפְּכָה נִפְשִׁי וְשִׁיחִי,
וְאֶסְתַּוֵּפֶף בְּהֵר קִדְשׁוֹ וְאֶקְבִּיל / לְפָתַחַי שְׁעָרֵי שַׁחַק פְּתָחִי,
וְאֶפְרִיחַ בְּמֵי יְרֵדָן נִרְדִּי / וְאֶשְׁלִיחַ בְּשִׁלַּח שְׁלָחִי.
אֲדֹנִי לִי – וְאֵיךְ אֵירָא וְאֶפְחָד? / וּמִלֵּאף רַחֲמָיו נוֹשֵׂא שְׁלָחִי!
אֶהְלֵל אֶת שְׁמוֹ מִדֵּי חַיּוֹתַי / וְאֲדַנּוּ עָדִי נִצַּח וְנִצְחִי.

בשיר זה המשורר מפרט את הדברים שוויתר עליהם כשעזב את ספרד לעומת הרווחים הרוחניים שהוא מצפה להם בציון.

הבא מן השיר שתי דוגמאות לויתורים שעשה המשורר ושתי דוגמאות לרווחים הרוחניים שהוא מצפה להם, והסבר כל דוגמה.

שירת ביאליק

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

הקִיץ גִּוֵּעַ / חיים נחמן ביאליק

הקִיץ גִּוֵּעַ מְתוֹךְ זֶהָב וְכֶתֶם
וּמְתוֹךְ הָאֲרָמָן
שֶׁל־שִׁלְכַת הַגָּנִים וְשֶׁל־עֲבֵי עֲרָבִים
הַמִּתְבוֹסְסוֹת בְּדָמָן.

וּמְתוֹרָקֵן הַפְּרִדָּס. רַק טִילִים יְחִידִים
וְטִילוֹת יְחִידוֹת
יִשְׁאוּ עֵינֵם הַגֹּהֶה אַחֲרֵי מְעוֹף הָאֲחֵרוֹנָה
בְּשִׁירוֹת הַחֲסִידוֹת.

וּמִתֵּיתֶם הַלֵּב. עוֹד מְעַט יוֹם סִגְרִיר
עַל־הַחֲלוֹן יִתְדַפֵּק בְּדַמָּה:
„בְּדַקְתָּם בְּעֲלִיכֶם? טֵלֵאתֶם אֲדָרְתְּכֶם?
צֵאוּ הִכִּינוּ תְּפוּחֵי אֲדָמָה.”

”ומתייתם הלב” (בית שלישי) — שני הבתים הראשונים בשיר הם מעין הסבר לדברים אלה.
הסבר והדגם קביעה זו. בסס את תשובתך על ציורי הלשון ועל התמונות בשני הבתים הראשונים.

/המשך בעמוד 5/

5. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריי.

פַּעֲמֵי אָבִיב / חיים נחמן ביאליק

הִיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת, גָּבְהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם,
וַיִּגְלוּ מִרְחָקִים בְּהִירִים, רַחֲבֵי יָדַיִם –
עַל-הָהָר עוֹמְדוֹת רִגְלֵי הָאָבִיב!
עַל-הַמִּגְרָשׁ עִם-שֶׁמֶשׁ אֲדִים חֲמִים מִשְׁתַּטְּחִים,
מִן-הָעֵצִים הָרְטֹבִים פְּטוּרֵי צִיצִים מִתְפַּתְּחִים –
הִיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת מִסָּבִיב.

עוֹד לֹא-פָרְצוּ הַנִּגְהוֹת, אֵין עוֹד צִלְצִלֵי תְרוּעָה –
מֵאֲלִיָּה תִּפְשֵׁט שִׁירָה זָכָה וְצִנּוּעָה,
אוֹרוֹת רַכִּים כְּמוֹ בִקְעִים וְעוֹלָיִם –
חֲבו כְּמַעֵט! וְהַתְפָּרֵץ עוֹ הַחַיִּים הַחֲתוּמִים,
יִצִּיץ פֶּתָאֵם וַיִּתְגַּל כָּל-עוֹז הָעֲלוּמִים,
כָּל-הַפְּחוֹת הַפְּרִים, הַגְּדוֹלִים!

וּמֵה-מְתוֹק הָאוֹר וּמֵה-מְתוֹק הָרוּחַ!
פָּנִים שֹׁחֲקוֹת בְּכָל, בְּאֶשֶׁר עֵין תִּנוּחַ –
שֶׁם רְעוּתָה לְקִרְאָתָה מְזַהֶרֶת.
וּמִכָּל אֱלִי-כָל חוֹטֵי זָהָב גִּמְתָּחִים;
עוֹד מַעֵט וְהִשְׁתַּפְּכָה בְּלִבָּנָה הַפְּרָחִים
שִׁפְעַת נֶעֱר הַלְּזוֹ זֹהָ הָעֶתְרֶת.

עוֹד מַעֵט וְהִשְׁתַּפְּכוּ בְּפִרְחִים לְבָנִים
גַּם-נְעוּרֵי הַחֲדָשִׁים וְחִלְמוֹתֵי הַיָּשָׁנִים,
כִּי גַם-בָּם נִשְׁכָּה רוּחַ הָאָבִיב.
וּמִלְּבִי הַמֶּלֶא כָּל-הַגִּיגִי אֲשִׁיחָה,
וּבִדְמָעוֹת מְזִירוֹת שְׁחוֹר יְאוּשִׁי אֲדִיחָה –
הִיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת מִסָּבִיב!
תר"ס.

במשפט "הִיְתָה רוּחַ אַחֶרֶת", הנזכר בשיר שלוש פעמים, מובע הרעיון המרכזי בשיר.

הסבר והדגם קביעה זו על פי שניים מבתי השיר.

שירת המאה ה־20

שירי רחל

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי.
צר עולמי בעולם נמלה,
גם משאי עצמתי כמוה,
רב וכבד מכתפי הדלה.

גם את דרכי — כדרכה אל צמרת —
דרך מכאוב ודרך עמל,
יד ענקים ודונה ובוטחת,
יד מתבודדת שמה לאל.

כל ארחותי הליו והדמיע
פחד טמיר מיד ענקים.
למה קראתם לי, חופי הפלא?
למה כזבתם, אורות רחוקים?

מוטיב היד מופיע בשיר שלוש פעמים.

הסבר את התרומה של מוטיב זה להבנת משמעות השיר.

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִבֶּט אֶחָד מְהִיר,
קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים — זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסְעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֲשֵׁר וְהַדְּנִי.

אֵף סֶכֶר שְׂכָחָה — בְּנִיתִי לִי מִגֵּן —
הִנֵּה הִיא כְּלֹא הִיא.
וְעַל בְּרָכִי אֶכְרַע עַל שְׁפַת אָגַם סוֹאֵן
לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ לְרוֹנֶיהָ!

פֶּרֶשׁ אֶת הַשּׁוֹרָה "מִשְׁבֵּר הָאֲשֵׁר וְהַדְּנִי", הַמְסַיֵּימֶת אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בַּשִּׁיר, וְהַסְבֵּר אֶת הַתְּרוּמָה
שֶׁלָּה לַהֲבֵנַת הַמַּצֵּב הַנִּפְשִׁי שֶׁל הַדּוּבֶרֶת בַּשִּׁיר.

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

זְמַר נוֹגָה / רחל

הַתְּשֻׁמַּע קוֹלִי, רְחוּקִי שְׁלִי,
הַתְּשֻׁמַּע קוֹלִי, בְּאֲשֶׁר הִנֵּךְ —
קוֹל קוֹרֵא בְּעֹז, קוֹל בּוֹכָה בְּדַמִּי
וּמַעַל לְזִמְן מְצֻנָּה בְּרָכָה?

תִּכַּל זֹר רַבָּה וּדְרָכִים כָּה רַב.
נִפְגָּשׁוֹת לְדָק, נִפְרָדוֹת לְעַד.
מִבְקֵשׁ אָדָם, אֵף כּוֹשְׁלוֹת רִגְלָיו,
לֹא יוֹכֵל לְמַצֵּא אֶת אֲשֶׁר אֶבֶד.

אַחֲרוֹן יְמֵי כְּבֹר קָרוֹב אוֹלִי,
כְּבֹר קָרוֹב הַיּוֹם שֶׁל דְּמָעוֹת פְּרִידָה,
אַחֲכָה לָךְ עַד יִכְבוּ חַיִּי,
כְּחַפּוֹת רַחֵל לְדוֹדָהּ.

ציין שניים מן האמצעים האמנותיים בַּשִּׁיר, וְהַסְבֵּר אֶת תְּרוּמָתָם לַעֲיֻצּוֹב הַחוּוִיָּה שֶׁל הַדּוּבֶרֶת.

9. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מנגד / רחל

קשוב הלב. האזן קשבת:
הבא? היבוא?
בכל צפיה
יש עצב נבו.

זה מול זה — החופים השנים
של נחל אחד.
צור הגזרה:
רחוקים לעד.

פרוש כפים. ראה מנגד
שמה — אין בא.
איש ונבו לו
על ארץ רבה.

"זה מול זה — החופים השנים
של נחל אחד".

פרש מטפורה זו, והסבר כיצד היא משקפת את מצבו של האדם. בסס את דבריך על השיר כולו.

שירי ארז ביטון

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שיר זהרה אלפסיה / ארז ביטון

זהרה אלפסיה
זמרת התצר אצל מחמד החמישי ברבת שבמרוק.
אומרים עליה שכאשר שרה,
לחמו חילים בסכינים
לפלס דרך בהמון
להגיע אל שולי שמלתה
לנשק את קצות אצבעותיה
לשים כסף ריאל לאות תודה
זהרה אלפסיה,
היום, נתן למצא אותה
באשקלון, בעתיקות ג', ליד לשכת הסעד,
ריח שירים של קפסות סרדינים על שלחן מתנודד בן שלש רגלים,
שטיחי מלך מרהיבים, מרבבים על מטת סוכנות,
והיא בחלוק בקר בהוי
שעות במראה
בצבעי אפור זולים
וכשהיא אומרת:
מחמד החמישי אישון עינינו
אינה מבין ברגע הראשון.
לזהרה אלפסיה קול צרוד,
לב צלול ועינים שבעות אהבה.
זהרה אלפסיה.

"לב צלול ועינים שבעות אהבה".

הסבר כיצד שורה זו מבטאת את ההתמודדות של זהרה אלפסיה עם השינוי בחייה.

11. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

דברי רקע ראשוניים / ארז ביטון

אמי אמי

מכפר השיחים הירקים בירק אחר.
מקן הצפרים המחליבות חלב מתוק מכל מתוק,
מערש זמירי אלף לילה ועוד לילה.

אמי אמי

שהרחיקה רעות
באצבעות צרדות
בהלקאות חזה
ובשם כל האמהות.

אבי אבי

אשר עסק בעולמות
אשר קדש שבתות בעראק נקי
אשר היה בקי מאין כמוהו
בהלכות בית כנסת.

אני אני

שהרחקתי עצמי
הרחק אל תוך לבי
שכשהכל היו ישנים
הייתי משגן
הרחק אל תוך לבי
מסות קטנות של בך
ביהודית
מרוקאית.

פרש את כותרת השיר "דברי רקע ראשוניים", והסבר את התרומה שלה להבנת משמעות השיר.

12. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

תקציר שיחה / ארז ביטון

מה זה להיות אותנטי,
לרוץ באמצע דיזנגוף ולצעק ביהודית מרוקאית.
"אנא מן אלמגרב אנא מן אלמגרב"
(אני מהרי האטלס אני מהרי האטלס).

מה זה להיות אותנטי,
לשבת ברונל בצבעונין (עגאל וזרביה, מיני לבוש),
או להכריז בקול: אני לא קוראים לי זהר אני ויש, אני ויש (שם מרוקאי).
וזה לא, וזה לא,
ובכל זאת טופחת שפה אחרת בפה עד פקוע חניכים,
ובכל זאת תוקפים ריחות דחויים ואהובים
ואני נופל בין העגות
אובד בבליל הקולות.

הדובר בשיר זה אומר שהוא "אובד בבליל הקולות".

מה הם הקולות השונים הנזכרים בשיר, ומדוע הדובר מרגיש שהוא אובד בהם?
הדגם את דבריך.

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

פגומים / ארז ביטון

על סף חצי בית בארץ ישראל
עמד אבי
מצביע לצדדים ואומר:
בהריסות האלה
נבנה פעם מטבח
לבשל בו זנב לויתן
ושור הקר,
ובהריסות האלה
נקים פנת תפלה
למצא מקום
למקדש מעט.
אבי נשאר בסף
ואני כל ימי
מציב פגומים
אל לב השמים.

הבית שהאב מקווה להקים בארץ-ישראל הוא גם בית לגור בו וגם מקום דתי־רוחני.
הסבר קביעה זו, והדגם את דבריך מהשיר.

פרק שני — סיפור קצר

ענה על שתיים מהשאלות 14-16 (לכל שאלה — 12 נקודות; סה"כ — 24 נקודות).

שים לב! בשאלות 14-15 אין לענות על פי הסיפור "איש זקן מאוד עם כנפיים עצומות".

14. בסיפורים קצרים רבים מעבר ממקום למקום משקף שינוי במצב החברתי של הדמות המרכזית או גורם שינוי בעולם הפנימי שלה.
הסבר והדגם קביעה זו על פי אחד הסיפורים הקצרים שלמדת.
15. תאר את הסביבה החברתית שבה מתרחשת העלילה של סיפור קצר שלמדת, והסבר את התרומה של סביבה זו להבנת משמעות הסיפור.
- "איש זקן מאוד עם כנפיים עצומות" / גבריאל גרסיה מארקס
16. תאר תופעות טבעיות ותופעות על־טבעיות בסיפור זה, והסבר כיצד התופעות שתיארת מגלות חולשות אנושיות־חברתיות.

פרק שלישי – דרמה

ענה על אחת מהשאלות 17-24 (26 נקודות).

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

17. ההתנהגות המוסרית של הגיבור הטרגי אינה מונעת אותו מלטעות טעות גורלית. הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת ("אנטיגונה" או "אדיפוס המלך").

"אנטיגונה"

18. בטרגדיה "אנטיגונה" יש קונפליקט בין השקפות עולם שונות. הצג השקפות עולם אלה, והסבר כיצד הקונפליקט ביניהן מניע את העלילה הטרגית במחזה.

"אדיפוס המלך"

19. תאר שני מפגשים בין דמויות בטרגדיה "אדיפוס המלך" המובילים את אדיפוס לגילוי האמת על חייו, והסבר את הקשר בין גילוי האמת ובין הסוף הטרגי של המחזה.

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"

20. העמדת פנים וצביעות וכן הופעתם של כוחות על-טבעיים מאפיינות מחזות רבים של שקספיר. תאר כיצד אחד מן המאפיינים האלה בא לידי ביטוי בטרגדיה של שקספיר שלמדת, והסבר את תפקידו בעלילה הטרגית של המחזה.

"המלט"

21. הצג גורמים שערכו את ביצוע הנקמה על ידי המלט. בסס את דברך על שתי סצנות מן הטרגדיה. הסבר מה גורמים אלה מלמדים על דמותו של המלט. נמק והדגם את דברך.

"המלך ליר"

22. הסבר כיצד עלילת המחזה מעידה על טעותו של המלך ליר במבחן האהבה שערך לבנותיו. נמק והדגם את דברך. בתשובתך התבסס על שלוש סצנות מן הטרגדיה.

"מקבת"

23. לבחירה של מקבת ושל לידי מקבת ברוע יש תוצאות טרגיות, המשפיעות על עולמם הפנימי ועל היחסים ביניהם.

הסבר והדגם קביעה זו. בתשובתך התבסס על שלוש סצנות מן הטרגדיה.

"אותלור"

24. אחד הכוחות המניעים את עלילת הטרגדיה "אותלור" הוא הקנאה.

הסבר והדגם קביעה זו על פי שלוש סצנות מן הטרגדיה.

פרק רביעי — רומאן וספרי קריאה

ענה על אחת מהשאלות 25-26 (26 נקודות).

25. תאר דמות חריגה (=שונה) או דמות המייצגת מיעוט חברתי באחד מן הרומאנים שלמדת, והסבר כיצד דמות זו מתמודדת עם סביבתה.

מהי הביקורת המשתמעת מהתמודדות זו? נמק את דבריך.

26. עלילות מקבילות ונקודות מבט שונות על נושאים מרכזיים ביצירה מאפיינות רומאנים רבים. הסבר והדגם כיצד אחד ממאפיינים אלה בא לידי ביטוי באחד מן הרומאנים שלמדת. מהי תרומתו של מאפיין זה למשמעות היצירה? הסבר את דבריך.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג: תכנית הלימודים

שים לב: תכנית לימודים זו כוללת גם יצירות שבהתאם למיקוד הוצאו מתכנית הבחינה בקיץ תשע"ג

נושאי הלימוד לבחינה בספרות לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי 2 יחידות לימוד - שאלון מספר 045

1. מבנה תכנית הלימודים

קבוצות	פרקים
1. השירה העברית בימי-הביניים 2. שירת ביאליק 3. השירה העברית במאה ה-20	א. שירה
1. סיפורים של עגנון 2. סיפורים עבריים של יוצרים אחרים 3. סיפורים מתורגמים	ב. סיפור קצר
1. טרגדיה של סופוקלס או של שקספיר 2. דרמה מודרנית	ג. דרמה
1. רומאנים עבריים, נובלות עבריות 2. רומאנים מתורגמים, נובלות מתורגמות 3. רומאנים נוספים 4. ספרי קריאה עבריים 5. ספרי קריאה מתורגמים	ד. רומאן, נובלה, ספר קריאה

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

2. מבנה הבחינה

- כל פרקי הבחינה הם **חובה**.
 - הנבחן יענה על **שש** שאלות:
- בפרק א (שירה) יענה הנבחן על **שתי** שאלות. כל שאלה בפרק זה תתייחס לשיר אחר, ומשקלה יהיה 12 נקודות (סה"כ 24 נקודות).
- בפרק ב (סיפור קצר) יענה הנבחן על **שתי** שאלות. כל שאלה בפרק זה תתייחס לסיפור אחר, ומשקלה יהיה 12 נקודות (סה"כ 24 נקודות).
- בפרק ג (דרמה) יענה הנבחן על שאלה **אחת**. משקל השאלה יהיה 26 נקודות.
- בפרק ד (רומאן וספרי קריאה) יענה הנבחן על שאלה **אחת**. משקל השאלה יהיה 26 נקודות.
- הערה:** בחורף תשע"ב, בקיץ תשע"ב ובחורף תשע"ג **אחת** מן השאלות בפרק "סיפור קצר" תהיה על הסיפור "סיפור אהבה" מאת אהרון אפלפלד. בקיץ תשע"ג ובחורף תשע"ד, **אחת** מן השאלות בפרק "סיפור קצר" תהיה על הסיפור "איש זקן מאוד עם כנפיים עצומות" מאת גבריאל גרסיה מארקס.

3. נושאי הלימוד

פרק א – שירה

קבוצה ראשונה – השירה העברית בימי-הביניים

יש ללמוד **שלושה** שירים – שיר **אחד** מכל קבוצה:

א. **ריה"ל:** יפה נוף; לבי במזרח; הציקתני תשוקתי

ב. **רשב"ג:** כתב סתיו; ראה שמש

משה אבן עזרא: קְתָנוּת פָּסִים

ג. **רשב"ג:** כאבי רב

שמואל הנגיד: הים ביני ובינך; בכור אמי

קבוצה שנייה – שירת ח"נ ביאליק

יש ללמוד **שלושה** שירים – שיר **אחד** מכל קבוצה:

א. הקיץ גווע; פעמי אביב

ב. הכניסיני תחת כנפך; לנתיבך הנעלם; תרזה יפה

ג. לבדי; ואם ישאל המלאך

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

קבוצה שלישית – השירה העברית במאה ה-20

יש ללמוד חמישה שירים – שיר אחד מאת כל משורר.

רחל: רק על עצמי; פגישה חצי פגישה; זמר נוגה; מנגד

ל' גולדברג: מבית אמי (א'); חמסין של ניסן ("אכן אדע, זה יום ללא תמורה"); האמנם עוד יבואו ימים; סונט ט' מתוך "אהבתה של תרזה די-מון" ("מחלוני וגם מחלונך")

י' עמיחי: לא כברוש (שירים 1948–1962); משלושה או ארבעה בחדר (שירים 1948–1962); תיירים (שלושה גדולה: שאלות ותשובות); שיר 10 ("אני זוכר שאלה מספר לימוד החשבון") מתוך "טיול ישראלי" (פתוח–סגור–פתוח)

זלדה: שני יסודות; ציפור אחוזת קסם; כאשר היית פה; כל שושנה (שירי זלדה, הקיבוץ המאוחד, 1985)

א' ביטון: שיר זהרה אלפסיה; דברי רקע ראשוניים; פיגומים; תקציר שיחה (ציפור בין יבשות, הקיבוץ המאוחד, 1990)

פרק ב – סיפור קצר

בפרק שלוש קבוצות. יש ללמוד שישה סיפורים – שניים מכל קבוצה.

קבוצה ראשונה – סיפורים של עגנון

פרנהיים; הרופא וגרושתו; האדונית והרוכל; המטפחת; פנים אחרות; מדירה לדירה

קבוצה שנייה – סיפורים עבריים של יוצרים אחרים

ר' אלמוג: תיקון אמנותי (תיקון אמנותי)

א' אפלפלד: שלושה (עשן), המצוד (אדני הנהר)

ד' בארון: פראדל, שפרה (פרשיות)

י' בן נר: קולנוע, משחקים בחורף (שקיעה כפרית)

ס' ברדוגו: חיזו בטטה (ילדה שחורה)

י"ד ברקוביץ: כרת, תלוש (כתבי י"ד ברקוביץ)

ח' הזז: שלולית גנוזה (ריחיים שבורים)

י' הנדל: סיפור בלי כתובת (כסף קטן)

ס' ליברכט: תפוחים מן המדבר (תפוחים מן המדבר)

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

א' מגד: יד ושם (ישראל חברים)

מ' מגן: פטרו (כפתורים רכוסים היטב)

ע' עוז: דרך הרוח (ארצות התן)

י' קנז: התרנגולת בעלת שלוש הרגליים (מומנט מוסיקלי)

א' קרת: צפירה (צנורות)

י' שבתאי: הסתלקות (הדוד פרץ ממריא)

ג' שופמן: הערדל (כל כתבי ג' שופמן, כרך א)

י' שטיינברג: העיוורת (כתבי י' שטיינברג)

ב' תמוז: תחרות שחייה (אנטון הארמני)

קבוצה שלישית – סיפורים מתורגמים

י' אידריס: תחנה (מקום על פני האדמה)

י' באבל: בן הרבי, מעשה בשובכי (סיפורים)

י' בשביס זינגר: המפתח (המפתח)

נ' גוגול: האדרת (האדרת וסיפורים אחרים)

א' הנרי: אחרי עשרים שנה (אחרי עשרים שנה)

ג' דה מופאסאן: העלמה פרל (הירושה)

נ' מחפוז: אחרי עשרים שנה (מקום על פני אדמה)

ו' נבוקוב: רגע של חסד (תריסר רוסי)

ג' סלינג'ר: יום נפלא לדגי בננה (תשעה סיפורים)

ג' פיילי: שיחה עם אבי (סימן קריאה 16, 17, 1973)

א' פינק: הגן המפליג למרחקים, מול הראי (מול הראי)

א"פ צ'קוב: יגון; כינורו של רוטשילד (הגברת עם הכלבלב ועוד סיפורים)

ר' קרבר: דבר קטן וטוב; נוצות (דבר קטן וטוב)

הערה: בחורף תשע"ב, בקיץ תשע"ג ובחורף תשע"ג אחת מן השאלות בפרק "סיפור קצר" תהיה על הסיפור "סיפור אהבה" מאת אהרון אפלפלד. בקיץ תשע"ג ובחורף תשע"ד, אחת מן השאלות בפרק "סיפור קצר" תהיה על הסיפור "איש זקן מאוד עם כנפיים עצומות" מאת גבריאל גרסיה מארקס.

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

פרק ג – דרמה

בפרק שתי קבוצות. יש ללמוד שני מחזות – אחד מכל קבוצה.

קבוצה ראשונה – טרגדיה (של סופוקלס או של שקספיר)

סופוקלס: אנטיוגונה ; אדיפוס המלך

שקספיר: המלט ; מקבת ; המלך ליר ; אותלו

קבוצה שנייה – דרמה מודרנית

ה' איבסן: בית בובות

פ' דירמנט: ביקור הגברת הזקנה

ט' ויליאמס: ביבר הזכוכית, חשמלית ושמה תשוקה

ח' לוין: חפץ

א' מילר: מותו של סוכן

ב"צ תומר: ילדי הצל

פרק ד – רומאן, נובלה, ספר קריאה

בפרק הזה חמש קבוצות. יש ללמוד אחת משתי האפשרויות האלה :

1. **שני רומאנים (או רומאן ונובלה) – אחד מן הקבוצה הראשונה ואחד מן הקבוצה השנייה.**

2. **רומאן אחד בלבד מן הקבוצה השלישית.**

בנוסף לכך יקרא הנבחן במהלך לימודיו לפחות שני ספרי קריאה : ספר קריאה אחד מן הקבוצה

הרביעית וספר קריאה אחד מן הקבוצה החמישית.

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

רומאן ונובלה

קבוצה ראשונה – רומאנים עבריים / נובלות עבריות

רומאנים

א' אפלפלד: קטרינה

ד' גרוסמן: יש ילדים זיגוג

א"ב יהושע: המאהב

ס' מיכאל: חצוצרה בוואדי

א' נבו: ארבעה בתים וגעגוע

ע' עוז: קופסה שחורה

א' עמיר: תרנגול כפרות

נובלות

ביאליק חיים נחמן: מאחורי הגדר

בן נר יצחק: עתליה

יהושע אברהם ב': שלושה ימים וילד

סרי דן בניה: עוגיות המלח של סבתא סולטנא

קבוצה שנייה – רומאנים מתורגמים / נובלות מתורגמות

רומאנים

א' אזאר: כל החיים לפניו

א' דה בלזק: אבא גוריו

י' בשביס זינגר: העבד

י' גולדינג: בעל זבוב

ב' מלמוד: העוזר

א' קאמי: הזר

פ' לוי: הזהו אדם

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

נובלות

אייטמטוב צ'ינגיס: ג'מילה

הראבל בוהומיל: העיירה שבה נעצר הזמן

בולגאקוב מיכאיל: לב של כלב

המינגווי ארנסט: הזקן והים

זיסקינד פטריק: היונה

מלוויל הרמן: ברטלבי

קבוצה שלישית – רומאנים נוספים

א' קאמי: הדבר

פ"מ דוסטויבסקי: החטא ועונשו

ל' טולסטוי: אנה קארנינה

ש"י עגנון: סיפור פשוט

מ' בולגאקוב: האמן ומרגריטה

ג"ג מרקס: מאה שנים של בדידות

ספרי קריאה

קבוצה רביעית – ספרי קריאה עבריים

א' אפלפלד: כל אשר אהבתי

ד' בן-אמוץ: לזכור ולשכוח

ב' ברבש: מיי פירסט סוני

ב' גור: אבן תחת אבן

ד' גרוסמן: מישהו לרוץ איתו

א' דגן: ליצני החצר

ס' ליברכט: איש ואישה ואיש

נספח לשאלון 045, קיץ תשע"ג

ספרות / 2 יחידות (לעולה חדש, לתושב חוזר ולתושב ארעי)

ש' לפיד: גיא אוני

מ' מגן: בשוכבי ובקומי, אישה

ע' עוז: פנתר במרתף

ק' צטניק: השעון

ד' רביניאן: סמטת השקדיות בעומריג'אן

ב' תמוז: חיי אליקום; מינוטאור

י' רותם: קריעה

קבוצה חמישית – ספרי קריאה מתורגמים

פ' אוסטר: המצאת הבדידות; מר ורטיגו

ג' אורוול: 1984

מ' בקר: יעקב השקרן

א' ברונטה: אנקת גבהים

מ' האדון: המקרה המוזר של הכלב בשעת לילה

א' המינגווי: הזקן והים

פ' זיסקינד: סיפורו של מר זומר

ל' טולסטוי: מות איוון איליץ'

ה' לי: אל תיגע בזמיר

א' מוריס: פרחי הירושמה

א"מ מולינה: ירח מלא

ס' מירביליס: המורה זהובת העיניים

ג'ד סלינג'ר: התפסן בשדה השיפון

א' קאמי: אדם הראשון

ג"מ קוטזי: הברברים באים

א' קרטס: ללא גורל